



# USA, se om ert Monticello!

Nu gäller det för USA att bygga om och renovera sitt Monticello, ackompanjerad av Thomas Jeffersons tänkande och handlande.

■ Sent en kväll 1760 kom en fränkig 17-åring vandrande med sin kära violin i handen. Han knackade på dörren till ett hus i Hanover County i det dåvarande Amerika och bad att få mat och rum över natten.

Efter middagen frågade värden om inte gästen ville spela något på sin violin, och då spelade denne en irländsk jig med sådan inlevelse att husbonden försökte dansa ihop med den spelande.

Den unge musikanten var Thomas Jefferson, den man som författade USA:s självständighetsförklaring av den 4 juli 1764, och som kom att bli USA:s tredje president. Han var president 1801–1809.

Ur självständighetsförklaringens andra stycke: "vi anser dessa sanningar som självklara att alla människor är skapade likställda, att de av sin Skapare har försäkrats vissa oantastliga rättigheter, att bland dessa är Liv, Frihet och strävande efter lycka..."

Ingen har gjort mer för USA än

## INLÄGGET

**Göran Johansson, Ramsjö, internationell s-ledamot**

denne högreste, blonde, violin-spelare, intellektuellt bildade plantageägare från Virginia. Någon lär ha sagt att bredvid denne man skulle vilken europeisk kung som helst ha sett ut som hans lakej. Han var advokat, arkitekt, botaniker, skrev böcker om indian-dialekter, talade italienska och franska och lärde sig senare latin och grekiska.

### Oemotståndligt attraherad

Han övade dagligen tre timmar på sin Amativiolin, allt ifrån folkmusik till sonater av Corelli och Haydn. Han skrev ned och komponerade musik.

När Jefferson 1772 gifte sig med Martha Skelton hade han friat till henne med att spela på sin violin.

Hon blev oemotståndligt attraherad. Hon spelade själv cembalo. Vid denna tidpunkt flyttade de båda in i Jeffersons stiliga, palatsliknande Monticello.

Sitt Monticello byggde han om oupphörligt under 40 år. Det blev en symbol för hans kreativitet och ett ständigt sökande efter förändring och utveckling.

Det amerikanska presidentvalet närmar sig. Valet står mellan demokraternas John Kerry och republikanernas George W Bush. Båda partierna växte fram i början av 1800-talet. Demokraterna kom till efter att det första republikanska partiet splittrades 1828.

Demokraternas förste president hette Andrew Jackson.

Han var den som slutligen såg till att indianerna besegrades.

### Såg till att slaveriet avskaffades

Det nuvarande republikanska partiets förste president hette Abraham Lincoln. Han var den som såg till att slaveriet avskaffades.

Utgången av inbördeskriget försvagade demokraterna och dessa återhämtade sig först på riktigt när Franklin D Roosevelt blev president 1933.

I dag har socialdemokraterna i Sverige kontakter med demokraterna i USA. Måhända finns det beröringspunkter hos dessa båda partier. Reformpolitiken, till exempel.

### Tuff utrikespolitik

USA:s utrikespolitiska agerande och svårigheterna att tala med européerna kan förklaras med att det bland republikanerna finns dubbelt så många hökar som hos demokraterna.

Hökarna har övervikt nu. Dessa är för en tuff utrikespolitik. Det har sin förklaring i händelserna den 11 september. De isolationistiska krafterna har inte samma stöd längre.

Vad skiljer Kerry och Bush? Kerry stödjer abort och vill sänka skatterna för höginkomsttaga-

re. Han är emot dödsstraff, med undantag för terrorister. Han vill också införa en sjukvårdsreform.

Kerry anser inte att homosexuella ska få gifta sig, men stöder partnerskap. Kerry vill ha FN med i Irak.

Republikanen Bush:s ståndpunkt är väl känd. Långt till höger om moderaterna.

### USA:s europeiska arv

Hur det än går kommer vi att påverkas av vem som vinner valet, och Thomas Jeffersons 1700-tals violinsonater av Corelli och Haydn kommer att finnas där i bakgrunden och på ett dramatiskt sätt påminna oss om USA:s europeiska arv.

Nu gäller det för USA att bygga om och renovera sitt Monticello, ackompanjerad av Thomas Jeffersons ödmjuka och lyhörda kreativa tänkande och handlande, till det tonala budskapet av såväl självständighetsförklaringens innebörd som i violinens spröda ton.

## Utsätt inte barnen för halloween!

■ Så var det dags igen för den nya svenska högtiden – halloween. Ordet kommer från engelskans "all hallows even", det vill säga på svenska "alla helgons afton". Firandet har sina rötter i en gammal keltisk skördefest som satte punkt för sommaren och inledde det nya året. Man tände eldar för att skrämja bort onda väsen och spöken. Irländare som emigrerade till USA tog seden med sig dit. Den blev med tiden en fest för barnen som klädde ut sig till spöken och häxor och ringde på folks dörrar för att få godis.

För några år sedan slog traditionen rot i Sverige. De första åren firades halloween under allhelgonhelgen men nu "firar" man veckan innan. Affärsidkarna utnyttjar naturligtvis tillfället. Svarta dressar för häxor, vampyrer och liemän, masker föreställande skeletter och groteskt förvridna ansikten. Och till detta accessoarer som knivar, eldgafflar och yxor.

Men ingen generation har varit så medveten om döden och onskan på jorden som denna. Det undgår inte barnen att det onda redan finns mitt i vår egen vardag. En utrikesminister blir mördad i ett varuhus, en femårig flicka på sitt dagis, en åttaårig

pojke på väg till sin skola och våld och ond bråd död drabbar barn och vuxna utan åtskillnad.

Hur kan man skapa lek och fest kring våld och död och skräck? Det behöver inte vara bra för att det kommer från USA. Kanske vill man genom någon psykologisk trollformel göra det onda mindre onskfullt och skrämmande. Men det går också att vänja sig, som efter ett ständigt tittande på våldsfilmerna.

Barn vill och behöver "skrämjas", men på ett pedagogiskt och mysigt sätt. De ska inte utsättas för dödens och onskans symboler som under halloween.

Förskola och skola bör definitivt vara fredade zoner. Alla barn uppskattar inte denna nya sed!

Våra barn behöver lära känna det goda, de behöver trygghet i familjen och i klassrummet. De behöver vuxna som kan skydda mot det onda och vuxna som har makt över situationen!

**Eva Svärd**

*Barn vill och behöver "skrämjas", men på ett pedagogiskt och mysigt sätt. De ska inte utsättas för dödens och onskans symboler som under halloween, skriver Eva Svärd.*



Foto: Fredrik Sandberg/Scampix

## Luciatävlingar är föråldrade

■ Jag läser i Expressen 28/10 att intresset för att anmäla sig som luciakandidat i Ljusdal är litet. Inte undra på det!

Det har inget med att flickor vill vika ut sig, som den insnövade fotografen tror i Expressen.

Jag tror att tjejer i dag inser att de inte måste vara med i en tävling och bedömas utifrån utseendet (sång, ska vi tro på det, snälla nån!).

Luciatävlingarna är föråldrade – varför ha ett gäng gubbar som bedömer vilka unga tjejer som ska vara kandidater, vad tjänar det till?

Har ni inte annat att tänka på kanske ni ska lägga ned!

Vakna upp, Ljusdal! Världen är större än luciakandidater! Vore det inte skojigare om de rikstäckande tidningarna kunde skriva att i Ljusdal är tjejerna bra på andra saker än att vara dockor i tidningar!

Skärp er, gubbar! Låt dom som vill vara lucia vara det!

Bort med utseendefixeringen!

**Trött**

## Korkat blanda alkohol och idrott

■ Jag fick en fråga från en högt uppsatt tjänsteman i en av landets kommuner, han hade förtyvlat i rösten: "Vad gör jag med en kvinna som inte kan sluta dricka fast vi försökt allt?"

Jag verkade vara hans sista hopp, jag hade ju klarat nykterheten så länge och visste säkert hur man skulle lösa problemet, trodde han.

Jag svarade: Ge inte tillståndet till vintältet, var med och påverka tillgången till alkohol. Gör inte

drogen alkohol glamourös.

Han tittade förvånad på mig, det här gällde ju en närstående till honom, vad hade det med vintältet att göra?

Jag försökte få honom att förstå att ingen kan hjälpa en drogmissbrukare eller alkoholist att bli nykter eller drogfri, det finns inga patentröslningar. 30 procent av oss blir friska och fria igen, men ingen kan egentligen säga vad det var som hjälpte eller hur det gick till. Var och en av oss har hittat sin

egen väg från missbruket.

Visst finns det organisationer som gärna vill ta på sig äran för att vara lösningen på problemet, men det vet ju alla "gamla" missbrukare att så är det inte. Visst blir en del hjälpta genom dem, men de är inte lösningen för alla.

I många fall blir det ett nytt missbruksbeteende där organisationen är allt den forne missbrukaren lever för, och sviktar tron på den, eller något sker där som ej behagar, så är man ome-

delbart tillbaka i droglivet igen.

Jag skulle så gärna vilja hjälpa alla som fastnat i ett missbruk, men har man fastnat där så kan ingen säga utgången, det handlar ofta om nykterhet eller död.

Till kommunledningen vill jag säga: Bli inte förvånad över en stigande konsumtion i bygden, nu när ni själva visar vägen.

Att ordna alkoholserving vid idrottsarrangemang är ovanligt korkat!

**Nykter alkoholist**

## KORT OCH GOTT

**Max 300 tecken**  
(motsvarar cirka 40 ord)

●●●

**Tänk dig själv** som en elektron, tillsammans med miljoner likasinnade kraftpilar i samma riktning, på väg i en tråd till en hedrande ädelbedrift. Tråden är vår politik som bjuder resenärerna en behaglig resa. Arbetarpolitiken tänkte vi oss så?

**Bengt Enkvist**